

NOTAT Personalesituationen og kompetencer i psykiatrien

I perioden 30. oktober til 19. november 2024 har DSR Analyse gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt 4.211 medlemmer af Dansk Sygeplejeråd, der arbejder i psykiatrien. Samlet deltog 1.894 medlemmer i undersøgelsen, hvilket svarer til en svarprocent på 45%. Analysen er baseret på helt og delvist gennemførte besvarelser. Dette notat er baseret på svar fra ledende og ikke-ledende sygeplejersker og handler om kompetencer og personalesituationen i psykiatrien.

Hovedresultater

- 53% af de ledende sygeplejersker i psykiatrien angiver, at de mangler sygeplejersker på deres afdeling.
- 13% af sygeplejerskerne i psykiatrien angiver, at deres arbejdsplads dagligt bruger vikarer, mens 28% bruger dem ugentligt.
- 47% af sygeplejerskerne ansat i psykiatrien oplever ikke, at antallet af sygeplejersker på deres arbejdsplads er tilstrækkeligt til at varetage de sygeplejefaglige opgaver faglig forsvarligt. 15% af lederne angiver, at mere end halvdelen af sygeplejerskerne på deres afdeling har under 2 års erfaring.
- 51% af de ledende sygeplejersker vurderer, at andelen af erfarne sygeplejersker er lavere end behovet
- 28% af sygeplejerskerne i psykiatrien angiver at have en specialuddannelse i psykiatri
 - o 40% af dem, der ikke har en specialuddannelse i psykiatri, ønsker sig at tage den.
- Mere end halvdelen (56%) af de ledende sygeplejersker vurderer, at andelen af sygeplejersker med en specialuddannelse i psykiatri på deres afdeling er lavere end behovet.
- 61% af sygeplejerskerne i psykiatrien oplever, at der altid eller ofte er de rette kompetencer til stede på alle tider af døgnet og ugen til at kunne løse opgaverne fagligt forsvarligt på deres arbejdsplads. 37% oplever, at der sommetider eller sjældnere er de rette kompetencer.
 - o Det er især i aftenvagter og i weekenden/helligdage, at sygeplejerskerne oplever, at der ikke er de rette kompetencer til stede.

Sygeplejerskekompetencer og erfaring

53% af de ledende sygeplejersker angiver, at de mangler sygeplejersker på den afdeling/det afsnit, de er leder for jf. tabel 1.

Tabel 1. Mangler du sygeplejersker på den afdeling/det afsnit, du er leder for?

	2024
Ja	53%
Nej	41%
Ved ikke	7%

Anm.: 2024: n=306. Sygeplejersker med personaleansvar for ikke-ledende sygeplejersker. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.

Det fremgår af tabel 2, at 13% af sygeplejerskerne ansat i psykiatrien angiver, at de på deres arbejdsplads dagligt anvender vikarer, mens 28% angiver, at de anvender vikarer ugentligt. 8% anvender vikarer månedligt, 5% gør det sjældnere end månedligt, mens 44% angiver slet ikke at bruge vikarer.

Det er især sygeplejersker ansat på psykiatriske sengeafsnit, psykiatriske skadestuer og i socialpsykiatrien, der angiver, at der bliver brugt vikarer på deres arbejdsplads.

Tabel 2. Anvender I vikarer - interne som eksterne - på din arbejdsplads? – Fordelt på arbejdsplads

	Psyk. Sengeafsnit	Psyk. ambulatorie	Psyk. skadestue	Social psykiatri	Distrikts- psykiatri	Andet sted i psykiatrien	Alle
Ja, dagligt	20%	3%	18%	17%	4%	19%	13%
Ja, ugentligt	54%	2%	46%	41%	2%	24%	28%
Ja, månedligt	14%	2%	5%	14%	0%	7%	8%
Ja, sjældnere	7%	4%	4%	11%	2%	4%	5%
Nej	4%	89%	25%	16%	90%	35%	44%
Ved ikke	0%	1%	1%	1%	2%	12%	2%
Antal	659	661	93	100	51	197	1761

Anm.: Sygeplejersker ansat i psykiatrien. Data er ikke vægtet. Der er statistisk signifikant forskel på de forskellige arbejdspladstyper. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.

Lidt under halvdelen (47%) af sygeplejerskerne ansat i psykiatrien oplever ikke, at antallet af sygeplejersker på deres arbejdsplads er tilstrækkeligt til at varetage de sygeplejefaglige opgaver faglig forsvarligt. Andelen er størst på psykiatriske sengeafsnit og skadestuer.

Tabel 3. Er antallet af sygeplejersker tilstrækkeligt til at varetage de sygeplejefaglige opgaver faglig forsvarligt på din arbejdsplads? – Fordelt på arbejdsplads

	Psyk. sengeafsnit	Psyk. ambulatorie	Psyk. skadestue	Social psykiatri	Distrikts- psykiatri	Andet sted i psykiatrien	Alle
Ja	35%	55%	41%	54%	56%	48%	46%
Nej	59%	39%	55%	37%	38%	39%	47%
Ved ikke	6%	6%	4%	9%	6%	14%	7%
Antal	673	670	95	102	52	202	1794

Anm.: Sygeplejersker ansat i psykiatrien. Data er ikke vægtet. Der er statistisk signifikant forskel på de forskellige arbejdspladstyper. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.

Tabel 4 viser ledende sygeplejersker med personaleansvar over for ikke-ledende sygeplejerskers vurdering af andelen af sygeplejersker med under 2 års erfaring på deres afdeling. Heraf fremgår det, at 15% af lederne angiver, at mere end halvdelen af sygeplejerskerne på deres afdeling har under 2 års erfaring. Mens hver fjerde (25%) angiver at 26-50% af sygeplejerskerne på deres afdeling har under 2 års erfaring. 14% angiver 11-25%, 22% angiver 10% eller derunder, og 23% angiver, at der ikke er nogen med under 2 års erfaring. Den gennemsnitlige andel sygeplejersker med under 2 års erfaring er 26%.

Tabel 4. Hvor stor en procent af sygeplejerskerne har under 2 års erfaring på din afdeling? (rundt regnet. angiv tal mellem 0-100)

	2024
- Ingen (0%)	23%
- 10% eller derunder	22%
- 11-25%	14%
- 26-50%	25%
- Over halvdelen (mere end 50%)	15%
Gennemsnitlig procent	26%

Anm.: 2024: n=299. Sygeplejersker med personaleansvar for ikke-ledende sygeplejersker. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.

Det fremgår af Tabel 5, at 42% af de ledende sygeplejersker i psykiatrien oplever, at andelen af erfarne sygeplejersker på deres afdeling er passende, mens 51% vurderer, at andelen er lavere end behovet.

Det er nogenlunde på niveau med 2018, hvor procenterne var hhv. 44 og 50. Andelen, der oplever, at andelen af erfarne sygeplejersker er højere end behovet var 1% i 2024 og 2% i 2018.

Tabel 5. Hvordan vurderer du andelen af erfarne sygeplejersker på den afdeling/det afsnit du er leder for?

	2018	2024
Andelen er højere end behovet	2%	1%
Andelen er passende i forhold til behovet	44%	42%
Andelen er lavere end behovet	50%	51%
Ved ikke	2%	3%
Ikke relevant	4%	3%

Anm.: 2024: n=303. 2018: n=260. Sygeplejersker med personaleansvar for ikke-ledende sygeplejersker. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.

I 2024 angiver 64% af de ledende sygeplejersker, at de var enige eller overvejende enige i, at der er svært at rekruttere sygeplejersker til at arbejde hos dem jf. Tabel 6. 13% angiver, at de hverken er enige eller uenige, mens 21% er uenige eller overvejende uenige. Det er en større andel, som er enige eller overvejende enige end i 2018, hvor andelen var 59%.

Hvad angår fastholdelse svarer 41%, at de er enige eller overvejende enige i, at det er svært at fastholde erfarne sygeplejersker hos dem i 2024. 18% er hverken enige eller uenige i det, mens 39% er uenige eller overvejende uenige. I 2018 var andelen, som var enige eller overvejende enige 22%.

Tabel 6. Hvor enig er du i følgende udsagn:

	"Det er svært at rekruttere sygeplejersker til at arbejde hos os"		"Det er svært at fastholde erfarne sygeplejersker hos os"	
	2018	2024	2018	2024
Enig	34%	32%	20%	21%
Overvejende enig	25%	32%	17%	20%
Hverken enig eller uenig	19%	13%	17%	18%
Overvejende uenig	11%	13%	18%	17%
Uenig	11%	8%	28%	22%
Ved ikke	1%	2%	1%	2%

Anm.: 2024: n=306. 2018: n=263. Sygeplejersker med personaleansvar for ikke-ledende sygeplejersker. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse

Specialuddannede kompetencer

Tabel 7 viser, at 64% af sygeplejerskerne ansat i psykiatrien, at de har gennemført en eller flere efter-/videreuddannelser. 28% har specialuddannelsen i psykiatri, mens 35% angiver ikke at have nogen efter-/videreuddannelse.

Tabel 7. Har du gennemført efter/videreuddannelse? (sæt evt. flere kryds)

	2024
Ja i alt	64%
- Ja, specialuddannelse i psykiatri	28%
- Ja, anden specialuddannelse fx intensiv eller anæstesi	2%
- Ja, hel eller delvis (moduler) diplomuddannelse	27%
- Ja, master	7%
- Ja, APN-linjen på kandidat i sygepleje	0%
- Ja, anden kandidat	5%
- Ja, PhD-uddannelse	1%
- Ja, andre efter/videreuddannelser (fx terapeutuddannelse)	18%
Nej	35%
Ved ikke	0%

Anm.: 2024: n=1805. Sygeplejersker ansat i psykiatrien. Bemærk, at der er tale om selvrapporterede uddannelser, tallene stemmer derfor ikke nødvendigvis overens med registerdata. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. mulighed for flere kryds. Kilde: DSR Analyse.

Det fremgår af tabel 8, at 40% af sygeplejerskerne, som ikke har en specialuddannelse i psykiatri, har et ønske om at få den, mens 46% svarer, at de ikke har.

Tabel 8. Har du et ønske om at gennemføre en specialuddannelse i psykiatri?

	2024
Ja i alt	40%
- Ja, og jeg forventer at kunne få specialuddannelsen i psykiatri	25%
- Ja, men jeg forventer ikke at kunne få specialuddannelsen i psykiatri	15%
Nej	46%
Ved ikke	14%

Anm.: 2024: n=1289. Sygeplejersker ansat i psykiatrien, som ikke har specialuddannelsen i psykiatri. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.

I 2024 angiver hver tredje sygeplejerske ansat i psykiatrien, at ingen eller stort set ingen af sygeplejerskerne på deres afdeling har specialuddannelsen i psykiatri, mens andelen var 45% i 2018 jf. Tabel 10. Knap en anden tredjedel (32%) angiver i 2024, at ca. hver fjerde sygeplejerske på afdelingen har en specialuddannelse, mens 12% angiver, at halvdelen har. I 2018 var andelen hhv, 30% og 9%. I 2024 angiver 10% at ca. 75% eller derover har en specialuddannelse, mens 8% svarede det samme i 2018.

Tabel 9. Hvor stor en andel af specialuddannede sygeplejersker (i psykiatri) er der på din afdeling?

	2018	2024
Alle/stort set alle (100% eller tæt på)	3%	3%
Ca. 75%	5%	7%
Ca. 50%	9%	12%
Ca. 25%	30%	32%
Ingen/stort set ingen (0% eller tæt på)	45%	33%
Ved ikke/kan ikke vurdere	9%	13%

Anm.: 2024: 1717. 2018: n=1677. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Spørgsmålet er stillet til alle respondenterne. Kilde: DSR Analyse.

Tabel 10 viser de ledende sygeplejersker i psykiatriens vurdering af antallet specialuddannede sygeplejersker på deres afdeling, heraf fremgår det at 56% i 2024 oplever, at andelen er lavere end behovet, mens 27% vurderer af andelen er passende, og 2% at andelen er højere end behovet. I 2018 var andelen hhv. 65%, 24% og 1%, der er altså færre ledende sygeplejersker i 2024 end i 2018, som oplever at andelen af specialuddannede sygeplejersker er lavere end behovet.

Tabel 10. Hvordan vurderer du antallet af specialuddannede sygeplejersker på den afdeling/det afsnit, du er leder for?

	2018	2024
Andelen er højere end behovet	1%	2%
Andelen er passende i forhold til behovet	24%	27%
Andelen er lavere end behovet	65%	56%
Ved ikke	2%	11%
Ikke relevant	8%	4%

Anm.: 2024: n=295. 2018: n=259. Sygeplejersker med personaleansvar for ikke-ledende sygeplejersker. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.

Det fremgår af Tabel 11, at 46% af de ledende sygeplejersker i psykiatrien i 2024, angiver at deres arbejdsplads har en strategi for, hvordan andelen af specialuddannede sygeplejersker kan øges, det er 12 procentpoint færre end i 2018, hvor andelen var 58%.

Og 12% angiver i 2024, at deres arbejdsplads har en strategi for, hvordan der kan blive ansat flere sygeplejersker med en kandidatuddannelse, mens andelen var 25% i 2018.

Tabel 11. Har arbejdspladsen en strategi eller plan for hvordan...

	... andelen af specialuddannede sygeplejersker kan øges?		... der kan blive ansat (flere) sygeplejersker med kandidatuddannelser?	
	2018	2024	2018	2024
Ja	58%	46%	25%	12%
Nej	28%	31%	46%	52%
Ved ikke	14%	23%	30%	36%

Anm.: 2024: n=298. 2018: n=260. Sygeplejersker med personaleansvar for ikke-ledende sygeplejersker. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.

Rette kompetencer i alle vagtlag

Tabel 12 viser sygeplejerskernes vurdering af, om der er de rette kompetencer til stede på deres arbejdsplads på alle tider af døgnet og ugen til at løse arbejdsopgaverne på et fagligt forsvarligt niveau. 61% oplever, at der altid eller ofte er de rette kompetencer til stede, mens 37% oplever, at der sommetider eller sjældnere er de rette kompetencer til stede.

Det er især sygeplejerskerne på psykiatriske ambulatorier, der ofte eller altid oplever, at der er de rette kompetencer til stede, mens det især er sygeplejerskerne på psykiatriske sengeafsnit, der sommetider eller sjældnere oplever, at der er de rette kompetencer til stede.

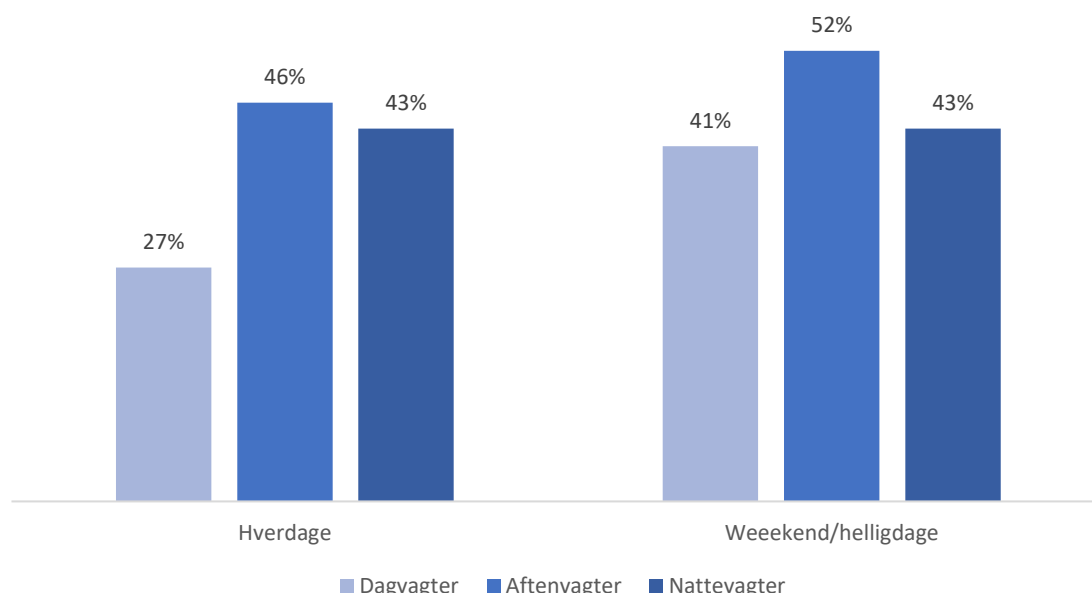
Tabel 12. Er der, efter din vurdering, de rette kompetencer på alle tider af døgnet og ugen på din arbejdsplads til at løse arbejdsopgaverne på et fagligt forsvarligt niveau? – Fordelt på arbejdsplads

	Psyk. sengeafsnit	Psyk. ambulatorie	Psyk. skadestue	Social psykiatri	Distrikts- psykiatri	Andet sted i psykiatrien	Alle
Altid	7%	25%	14%	12%	24%	21%	16%
Ofte	42%	50%	49%	39%	37%	39%	45%
Sommetider	38%	17%	26%	29%	29%	19%	27%
Sjældent	11%	4%	8%	13%	4%	8%	8%
Aldrig/næsten aldrig	2%	1%	3%	3%	0%	1%	2%
Ved ikke	1%	4%	0%	4%	6%	12%	3%
Antal	665	665	93	100	51	198	1772

Anm.: Sygeplejersker ansat i psykiatrien. Data er ikke vægtet. Der er statistisk signifikant forskel på de forskellige arbejdspladstyper. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.

De sygeplejersker vurderer, at der sommetider eller sjældnere er de rette kompetencer til stede på alle tider af døgnet og ugen til at løse opgaverne på et fagligt forsvarligt niveau er blevet spurgt indtil på hvilke tider af døgnet, der oftest ikke er de rette kompetencer til stede. Deres svar fremgår af figur 1. Heraf kan det ses, at det især er i aftenvagterne på weekender og i helligdagene, at sygeplejerskerne ikke oplever, at der er de rette kompetencer til stede, efterfulgt af aftenvagter i hverdagen. Dernæst kommer nattevagter i weekenden/helligdage og hverdage, og så dagvagter i weekenden og på helligdage.

Figur 1. På hvilke tider af døgnet eller ugen, er der efter din vurdering oftest ikke de rette kompetencer på din arbejdsplads, til at løse arbejdsopgaverne på et fagligt forsvarligt niveau? (sæt evt. flere kryds)

Anm.: Sygeplejersker ansat i psykiatrien, der har angivet, at der sommetider eller sjældnere er de rette kompetencer til stede på alle tider af døgnet og ugen til at kunne løse arbejdsopgaverne på et fagligt forsvarligt niveau, n=624. 20% har svaret "Ved ikke" eller "Ikke relevant", disse besvarelser indgår i fordelingen, men er ikke vist på figuren. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Kilde: DSR Analyse.